

Sant Romà de la Clusa

Castell de l'Areny

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A la Clusa.
Emplaçament Accés per la pista que porta a la Clusa des de la ctra de Castell de l'Areny, a uns 5,11 km.
Alçada: 1363

Coordenades:

Latitud: 42.18721
Longitud: 1.93531
UTM Est (X): 412083
UTM Nord (Y): 4671111

Classificació

Número de fitxa 08057-13
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic
Segle XII
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari Si, IPA 3131
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religiós
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Solsona. Pl. Palau, 1. 25280 Solsona
Autor de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dj., 12/02/2015 - 01:00

Descripció

Església romànica d'una sola nau, de planta rectangular amb un absis semicircular a l'extrem oriental. Els paraments són de pedres de petites dimensions, irregulars i disposades en filades. La coberta és de teules formant dues vessants amb el carener orientat d'est a oest, llevat de l'absis que està cobert per lloses. A la façana occidental presenta un campanar d'espadanya amb dos ulls acabats amb arcs de mig punt dovellats. La porta d'accés a l'església se situa a la part occidental de la façana sud i està formada per un doble arc de mig punt dovellat en degradació. No té cap tipus d'element ornamental exterior llevat d'uns carreus estriats disposats en filades al capdamunt de l'absis. Disposa de tres finestres, que mostren les mateixes característiques, situades a l'absis, al mur meridional i a l'occidental. Són de doble esqueixada rematades per un arc de mig punt dovellat i producte d'una restauració duta a terme a finals de la dècada dels seixanta del segle passat. L'interior presenta les parets nues de revestiment i una volta de canó lleugerament apuntada. La coberta de l'absis és de quart d'esfera, la qual recolza en l'arc triomfal, lleugerament apuntat, de la zona de presbiteri. A la zona oposada es disposa l'estructura d'un cor elevat, realitzat amb fusta, al qual s'hi accedeix mitjançant una escala, també de fusta, de dos trams. Els caps de bigues d'aquesta estructura estan decorats amb talles que representen cares, i la barana del cor és de balustres de fusta que suporten un passamà motllurat. A l'espai exterior a tocar la façana sud hi ha el cementiri, el perímetre del qual està delimitat per un mur baix amb una portella de ferro simple. Al centre del cementiri hi ha una creu de ferro damunt d'una base feta amb carreus i pedres.

Observacions:

Recentment s'ha restaurat la porta de l'església, l'actuació ha estat costejada per part d'un veí del poble, en concret de la casa de Cal Truquet.

Accés per pista forestal amb desnivell pronunciats.

Es troba dins el PEIN Serra del Catllaràs.

Història

La primera notícia pròpiament referida a l'església de Sant Romà de la Clusa és en l'acta de consagració de Santa Maria de la Seu d'Urgell (finals del segle X o inicis del segle XI), en la que consta com una de les esglésies que formaven part del bisbat d'Urgell. Com s'ha esmentat, al segle XIV l'església i el lloc de la Clusa va ser integrat al castell de Roset, fet que comportà que el 1336 Pere de Fonollet vescomte d'Illa, en nom de la seva dona Marquesa, senyora de la Portella i Lluçà, cedís per a ús i servei dels homes de la Clusa tot el bosc conegut com de la Clusa. (VVAA:1985:196)

Del període baix-medieval i modern hi ha mencions referides a l'església de Sant Romà de la Clusa, però sobretot en relació al lloc de la Clusa, com són documents de donació de terres, compra-vendes, etc., en els quals també rebem informació referida als drets que el monestir de la Portella va tenir a la zona. Un exemple, és un document del 1335 en que l'abat del monestir de la Portella va prendre possessió de diversos masos del terme de Vilada i de Roset, entre els quals els masos de Ramon de Torrent Sobirà i de Guillem de Torrent Jussà, de la parròquia de Sant Romà de la Clusa. En documents de finals del segle XIV es documenta un mas denominat "Bellsolà" a la parròquia de Sant Romà de la Clusa. En relació als béns sobre els quals del monestir de Sant Pere de la Portella tenia domini a la zona de la Clusa al segle XVIII, s'esmenten els masos Comes Sobiranes, de Torrent Jussà i Torrent Sobirà (aquests dos ensorrats) i el de Bellsolà (amb un molí també ensorrat). (BOLÓS: 2009)

Al segle XVIII consta que l'església de Sant Romà de la Clusa era sufragània d'aquesta.

L'església tenia una interessant majestat romànica que va ser destruïda durant la Guerra Civil, es tractava d'una talla de fusta policromada atribuïda a la primera meitat del segle XII (VVAA:1985:197-198). També

degué ser durant la guerra que es va destruir l'altar major sembla que d'estil barroc. Entre els anys 1963-1965 va ser restaurada. A l'any 1976, la Diputació de Barcelona va dur-hi a terme una actuació de restauració.

Bibliografia

- BARAUT, Cebrià (1979). "Set actes de consagracions d'esglésies del Bisbat d'Urgell - Segles IX-XII- ". "Urgellia" núm. 2, La Seu d'Urgell.
- BARAUT, Cebrià (1978): Les actes de consagracions de les esglésies del bisbat d'Urgell (segles IX-XII), vol. I, a "Urgellia", La Seu d'Urgell, 1978.
- BOLÓS, Jordi (2009). Diplomataris del monestir de Sant Pere de la Portella. Fundació Noguera (Diplomataris; 47), Barcelona.
- CAMPRUBÍ SENSADA, J. (1981): Castell de l'Areny, Ed. El Vilatà, Gironella.
- GAVIN, Josep M. (1985). "Inventari d'Esglésies. 17. Berguedà". Barcelona
- PLADEVALL, A. (1979): Sant Romà de la Clusa. Barcelona: G.E.C.
- ROSELL, Alexis (1978). "Els noms de lloc a la Clusa". Muntanya, núm. 698, agost 1978
- SANTAMARIA, J. (1986): Memòries del Monestir de Sant Pere de la Portella i de tot el seu Abadiat i Baronia. Ed. El Vilatà, Moià.
- SERRA, Rosa. (et al.) (1991). Guia d'Art del Berguedà. Ed. Consell Comarcal del Berguedà i Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà, Berga.
- SERRA VILARÓ, J. (1989): Baronies de Pinós i Mataplana. Reproducció facsímil de l'obra de 1930, editat el 1989 pel Centre d'Estudis Baganesos.
- SITJES I MOLINS, X. (1991). : "Retaules barrocs i neoclàssics berguedans desapareguts". L'Erol, núm.10. 1191. Àmbit de Recerques del Berguedà, Berga.
- TORRES, C.A.(1905) . "Itinerari per les Valls Altes del Llobregat. Berguedà", p. 167, Barcelona.
- VIGUÉ, Jordi i BASTARDES, Albert (1978). "El Berguedà. Monuments de la Catalunya Romànica 1". Artestudi Eds., Barcelona.
- VILADÉS, R. I SERRA, R. (1989:41-58):"Inventari del patrimoni artístic i documental, religiós i civil desaparegut durant la Guerra Civil". L'Erol, núm. 28, any 1989.
- VV.AA.(1981) "Gran geografia Comarcal de Catalunya", vol. 2, El Berguedà, Barcelona.
- AAVV (1983). Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Barcelona
- VVAA. (1985): "Catalunya Romànica. XII. El Berguedà", Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona.
- VV.AA. (1990). "Catàleg de Monuments i Conjunts Històrico-Artístics de Catalunya", Direcció General del Patrimoni Cultural, Servei del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, Barcelona.

